

Apie Kauną

Kaunas – antrasis pagal dydį Lietuvos miestas šalies centrinėje dalyje, Nemuno ir Neries santakoje. Svarbus pramonės, transporto, mokslo ir kultūros centras.

Gamta ir geografija

Miestas yra beveik pačiame Lietuvos centre, Lietuvos Vidurio žemumoje, išsidėstęs didžiausių šalies upių Nemuno ir Neries santakoje. Prieš miestą, užtvėnkus Nemuną, suformuotos Kauno marios. Kitoje miesto pusėje telkšo Lampėdžio ežeras.

Kaunas iškilęs apie 70–80 m virš jūros lygio. Aukščiausias miesto taškas yra IX forte (100,1 m), žemiausias – Nemuno vagoje ties Lampėdžiais. Miesto centrinė dalis yra tarp Nemuno ir Neries upių, žemumoje, 30–35 m aukštyje virš jūros lygio, apsupta trijų – Žaliakalnio, Aleksoto ir Šilainių kalvų.

Miesto klimatas žemyninis, šalčiausias – sausio, šilčiausias – liepos mėnuo. Per metus iškrenta apie 630 milimetrų kritulių. Vyrauja pietvakarių krypties vėjai. Mieste yra daug saugomų teritorijų, draustinių, kuriuose aptinkami į Lietuvos raudonąją knygą įrašyti gyvūnai. Gražiausi mieste parkai – Ažuolynas, Pažaislio ir Panemunės šilai.

Miesto dalys

Seniausioji Kauno miesto dalis – Kauno senamiestis, kuriame susiformavo stačiakampis gatvių planas. Nuo 1847 m., suformavus naują carinių laikų tipo stačiakampę struktūrą, pradėtas planingas Kauno naujamiesčio užstatymas. Palaiptiesiems prie senosios Kauno dalies imta prijungti gretimas tankiai apgyvendintas teritorijas. Naujamiestis su Laisvės alėja yra laikomas dabartiniu miesto centru.

1889 m. prie Kauno miesto prijungtas Žaliakalnis, išsiskiriantis privačiais namais. Miestas dar labiau išsiplėtė 1919 m. prijungus Aleksotą ir Vilijampolę, o 1932 m. ir Šančius. Apie 1960 m. miestui taip pat priklausė ir Freda, Petrašiūnai, Panemunė. Visi kiti rajonai buvo išplėtoti ir prijungti prie Kauno maždaug iki 1980 m., o dabartinės ribos miestas įgavo 1996 m. Šiuo metu yra 32 miesto dalys (gyvenamieji ir pramoniniai rajonai).

Pavadinimo kilmė

Kaunas buvo vienas dažniausiai minimų miestų vokiečių ordinų kronikose (Kauen, Cawen, Kauwenpille ir kt.), dažnai minimas ir Rusijos kronikose.

Šiuo metu vyrauja kalbininkų nuomonė, kad miesto pavadinimas kilęs iš asmenvardžio Kaunas; tokia pavardė ir dabar pasitaiko keturkampyje Jurbarkas–Jonava–Alytus–Vilkaviškis, į kurį patenka ir Kaunas.. Kas buvo tas Kaunas – nežinoma, svarstoma, kad veikiausiai tai galėjęs būti pilies valdovas. Tokią prielaidą leidžia daryti ir dabartinis pilies pavadinimas: net kauniečiai ją dažniau vadina Kauno pilimi, o ne tiesiog pilimi, nors kitos pilies Kaune ir nėra. Pats asmenvardis Kaunas kildinamas iš būdvardžio kaunas – „kuris mėgsta muštis, kautis“.

Pirmosios gyvenvietės

Gyvenvietė Neries ir Nemuno santakoje buvo įkurta vėliausiai X a. Manoma, kad Kaunas minimas 1030 m. arabų aprašymuose. 1140 m. arabų geografas al Idrisijus šiose vietose mini Qaynu arba Qanys gyvenvietę, kuri galėjo būti dabartinio Kauno vietoje. Santakos gyvenvietės teritorijoje XIV a. viduryje buvo pastatyta mūrinė Kauno pilis. Kryžiuočių heroldo Vygando Marburgiečio kronikoje Kauno gyvenvietė pirmą kartą paminėta 1361 m. Miestui 1408 m. suteikus Magdeburgo teises ir įkūrus jame Hanzos kontorą, sparčiai plėtojosi prekyba ir amatai. XV a. pradžioje tai buvo vokiečių pirklių miestas, o XVI a. pabaigoje Kaunas tapo vienu iš geriausiai suformuotų LDK miestų. 1539 m. jis pavaizduotas Olaus Magnuso sudarytame žemėlapyje „Carta Marina“.

Renginiai

Vykstančius renginius galima suskirstyti į keletą grupių: valstybinės šventės, festivaliai ir miesto šventės. Beveik visos valstybinės šventės Kaune vyksta Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje. Pagrindinis valstybinių švenčių akcentas – Vyčio Kryžiaus ordino vėliavos pakėlimo ceremonija.

Vienas žymiausių Kauno kultūrinių renginių – miesto gimtadienis (paskelbtas 1998 m. gruodžio 3 d. Kauno miesto tarybos nutarimu), švenčiamas gegužės 20 d. Būtent šią dieną 1463 m. kunigaikštis Kazimieras Jogailaitis patvirtino ir praplėtė miesto teises. Pagrindiniai šventės renginiai keletą dienų vyksta Senamiesčio gatvėse, prie Kauno pilies bei kitose miesto vietose.